Vraag nr. 26
van 22 november 2000
van de heer KRIS VAN DIJCK

Resolutie leerstoornissen – Stand van zaken

Op 24 november 1998 werd het voorstel van resolutie ingediend betreffende de erkenning, de integratie en begeleiding van leerlingen met leerstoornissen *(Stuk 1241 (1998-1999) – Nr. 1 red.)*. Dit was het resultaat van een werkgroep, opgericht met de opdracht het vorige voorstel van de heer Ludo Sannen betreffende de erkenning, integratie en begeleiding van dyslectische leerlingen in het onderwijs aan te passen.

Het is de bedoeling leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften volwaardig te laten deelnemen aan het gewone onderwijs, om zo ook hun kansen op sociale integratie te bevorderen. Zoveel mogelijk kinderen moeten recht hebben op kwaliteitsvol onderwijs, door onderwijs te volgen in het gewone onderwijs.

Welke initiatieven werden reeds genomen om aan de inhoud van deze resolutie tegemoet te komen ?

Antwoord

Voor de duidelijkheid wil ik nog even de aanbevelingen van de resolutie betreffende de erkenning, de integratie en de begeleiding van leerlingen met leerstoornissen in herinnering brengen.

De tekst van de resolutie, die werd aangenomen op 3 maart 1999, bevatte zes aanbevelingen :

1. leerstoornissen en de deskundige aanpak ervan in voldoende mate opnemen in de initiële opleiding van het onderwijzend personeel op alle niveaus, en ervoor zorgen dat de deskundigheid inzake het werken met leerstoornissen voldoende opgenomen is in de basiscompetenties van de leraren ;

2. het thema leerstoornissen voldoende aan bod laten komen in het nascholingsbeleid ;

3. het volgen van erkende navorming en de implementatie ervan in de onderwijspraktijk stimuleren door bijvoorbeeld een differentiatie in de verloning aan te brengen ;

4. de opvang- en begeleidingsmogelijkheden van de gewone school in zowel het basisonderwijs als het secundair onderwijs verruimen, door samenwerking met externen en door de mogelijkheden in het kader van het geïntegreerd onderwijs te herbekijken, ...

5. wetenschappelijk onderzoek stimuleren naar de aanpak van leerlingen met leerstoornissen ;

6. aan leerlingen en ouders het recht verlenen op een gemotiveerd verslag opgesteld door het CLB en een handelingsplan aangepast aan de individuele problematiek *(CLB : centrum voor leerlingenbegeleiding – red.)*.

Wat de **eerste aanbeveling** betreft, werd bij het bepalen van de vaardigheden, kennis en attitudes die men van de beginnende en van de ervaren leraar mag verwachten en die werden opgenomen in de basiscompetenties en het beroepsprofiel van de leraar, expliciet rekening gehouden met aspecten die verband houden met het buitengewoon onderwijs en de zorgverbreding.

Er is voor geopteerd om in de initiële opleiding startcompetenties op te nemen die de beginnende leraar in staat moeten stellen in het gewoon onderwijs om te gaan met leerlingen met speciale onderwijsbehoeften, waaronder leerlingen met leerstoornissen. Voor elk leraarstype wordt aangenomen dat men in staat is via differentiatie een optimale zorgbreedte te realiseren. De leraar leert zicht te krijgen op de beginsituatie van de leerling, hoe leren verloopt, hoe hij of zij dit proces positief kan beïnvloeden. De leraar moet ook kennis hebben van het concept en het proces van handelingsplanning en van het hanteren van een handelingsplan in samenwerking en overleg met anderen. De leraar moet ook noties hebben van orthopedagogisch en orthodidactisch handelen. Van de lerarenopleiders wordt verwacht dat ze hun opleidingsprogramma baseren op deze basiscompetenties.

Zoals de Vlaamse volksvertegenwoordiger weet, worden de lerarenopleidingen momenteel geëvalueerd. "Zorgverbreding en inclusief onderwijs" is een van de thema's die daarbij worden onderzocht. Dit thema wordt voor de beleidsevaluatie als volgt ingevuld :

– in het didactisch handelen expliciet aandacht besteden aan kinderen met leermoeilijkheden ;

– individueel en samen met collega's zorgverbredingsinspanningen kunnen leveren voor leerbedreigde en kansarme kinderen ;

– inspelen op en tegemoetkomen aan de individuele noden en mogelijkheden van alle leerlingen,

ook die met specifieke onderwijsbehoeften (kinderen met een handicap, hoogbegaafden, etc.) door curriculumdifferentiatie (d.i. differentiatie met betrekking tot doelstellingen, leerprocessen en inhouden, organisatie, groeperingsvormen, didactische werkvormen en evaluatie) ;

Op basis van deze evaluatie zal informatie beschikbaar komen over de mate waarin de lerarenopleidingen erin slagen de noodzakelijke basiscompetenties aan te brengen inzake het omgaan met kinderen met leerproblemen.

Wat de **nascholing** betreft, is detectie van en omgaan met leerstoornissen een prioritair nascholingsthema voor leerkrachten in het basisonderwijs. Het is de bedoeling van deze nascholing om leerkrachten in staat te stellen stoornissen tijdens het leerproces op te merken, tijdig te signaleren, en eventueel in samenspraak met anderen een aangepaste strategie uit te werken. Uitgangspunt is dat leerlingen met leerstoornissen zo optimaal mogelijk binnen de gewone klascontext worden begeleid. Het aanbod richt zich naar leerkrachten en CLB-medewerkers.

Verder is de nascholing in Vlaanderen (sinds het decreet van 16 april 1996) voornamelijk vraaggestuurd. Elke school beschikt over een eigen budget waarmee zij nascholing kan kopen bij om het even welke nascholingsorganisatie, over om het even welk thema.

De wenselijkheid om een **gedifferentieerde verloning** toe te kennen als stimulans tot het volgen van nascholingen, is een delicate aangelegenheid. Er zullen immers objectieve criteria moeten worden gehanteerd bij de toekenning. Het volgen van een nascholing kan hierbij niet als voldoende voorwaarde worden beschouwd. Deze problematiek kan ook niet los worden gezien van de globale loondiscussie binnen het onderwijs.

Om de **opvang- en begeleidingsmogelijkheden** in het gewoon onderwijs te verruimen, werden in het verleden reeds een hele reeks maatregelen genomen, zoals onder meer de zorgverbredingsprojecten in het basisonderwijs.

Omdat vroegtijdige detectie en aanpak van leerproblemen essentieel is, lag het accent van de maatregelen vooral in het basisonderwijs. Dit betekent niet dat op het niveau van het secundair onderwijs geen verdere begeleiding meer nodig zou zijn. Daarom werd vanaf 1 september 2000 een project opgezet in het secundair onderwijs om scholen met bijzondere noden extra ondersteuning te geven.

Ook binnen de gewone werking van de scholen zijn een aantal zaken mogelijk. Scholen zijn niet verplicht om met een leerstofjaarklassensysteem te werken en kunnen differentiëren. Scholen zijn vrij in het organiseren van hun evaluatiesysteem (schriftelijke/mondelinge examens, gebruik van spellingcontrole, het geven van meer tijd, het hanteren van een permanent opvolgingssysteem, ...).

Wat het geïntegreerd onderwijs betreft, zal in de context van het gelijkekansenbeleid worden nagegaan welke aanpassingen aan de huidige regeling kunnen gebeuren ten voordele van kinderen en jongeren met leerstoornissen. Het studiewerk hierover is bezig.

Inzake **wetenschappelijk onderzoek** loopt sinds oktober 1999 een studie over het diagnosticerend en remediërend vermogen van scholen in de eerste graad van het secundair onderwijs (R. Vandenberghe – KU Leuven). Aan de hand van een schriftelijke vragenlijst en interviews wordt onderzocht hoe ouders zorgverbredingsactiviteiten evalueren die door scholen worden opgezet. Tevens wordt onderzocht welke concrete zorgverbredingsactiviteiten scholen opzetten en hoe verschillen tussen scholen kunnen worden verklaard. Het onderzoek zal eind september 2001 worden afgerond.

Ten slotte beschikken de **CLB's**, onder meer met de integratie van de teams van de vroegere PMS-centra voor het buitengewoon onderwijs, over een multidisciplinair team dat in staat moet zijn zelf, of in overleg met andere gespecialiseerde diensten, een multidisciplinair onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van een specifieke leerstoornis bij een leerling en de maatregelen die dit in klas- en schoolverband vereist *(PMS : psycho-medisch-soci - aal centrum – red.)*.